

1

Етюд у багряних тонах

Артур був хлопчиком, який майже ніколи не помилявся. У школі він мав *найдратівливішу* звичку — першим виголошував відповідь, і вона була правильною. Однокласники знали: то не його провина, просто так улаштовано його розум.

Та якби ви спитали Артура Конана Дойла, чи того свіжого вересневого дня не витало щось у повітрі, чи не відчував він наближення пригод — і небезпеки, — хлопчик би швидко припустив, що ви ворожка, яка намагається виманити в нього пів пенні.

Утім, як виявилось, навіть Артур міг час від часу помилятися.

— І це все? — запитав хлопчик того фатального полудня, понуро дивлячись на шмат баранини, який містер Фрейзер, м'ясник, поклав на шальки терезів.

Якщо поділити м'ясо на сім шматків, то хтозна, чи вистачить кожному вкусити бодай по разу.

— На жаль, Артуре, це все, що ти можеш придбати сьогодні за свої гроші, — відповів містер Фрейзер, сумно усміхаючись.

Артур помітив темні кола в м'ясника під очима.

Він зиркнув у найдавший кінець крамнички, у якій вся підлога встелена тирсою, — там, у закутку, зазвичай працювала місис Фрейзер, проте зараз жінки не було. Останнім часом її зір погіршився, це було помітно з того, як вона примружувалася, щоб розгледіти хлопця, коли він вітався з нею. Мабуть, зір став таким поганим, аж вона не могла добре виконувати роботу. Очевидно, жінці був потрібен лікар, а містерові Фрейзеру доведеться найняти когось на її місце.

Інакше кажучи, дійшов висновку Артур, містер Фрейзер більше не міг дозволити собі дати йому трішки більше, аніж те, за що хлопець платив.

— Так, сер, — сказав Артур. А згадавши про хороші манери, додав: — Дякую.

Дорогою до дверей, несучи загорнуту в папір баранину, він розглядав інших покупців у черзі. Один чоловік, певно, був чимось надто стурбований, бо, схоже, не помітив, що дорогою до крамнички вляпався в кінський гній. Також там стояла жінка, яка доволі неохайно залатала подерту спідницю. І хлопець, у якого щось випирало в черевуку — з огляду на форму, ніж.

Краще звертати увагу на таке, замість того щоб ковтати слинки, дивлячись на апетитні кусні телятини й свинини за прилавком містера Фрейзера, які очікували, поки за ними прийдуть інші сім'ї.

«Вони не для нас, — сказав про себе Артур. — Принаймні сьогодні».

Хлопчик відчув полегшення, коли вийшов на вимощені бруківкою вулиці Единбурга, де метушилися покупці, хлопці-газетярі, коні та юні квіткарки, які продавали букетики на розі вулиць.

У повітрі пахло свіжими імбирними пряниками з пекарні «Барровкловз», а прохолодний південно-західний вітерець нашіптував про осінь. Листя на кількох деревах уздовж дороги приємно шелестіло, чекаючи своєї черги опадати.

Для юного Артура не було нічого прекраснішого, ніж вересневий полудень. Вересень знаменував початок нового шкільного року. Нові уроки, нові предмети.

Та сьогодні вітер приніс лише прохолоду в серце.

Він і не збагнув, куди його несуть ноги, як уже перетинав дорогу на той бік вулиці, до крамниці «Книжки В. Скотта», і спостерігав, як книгарка чепурить вітрину. Не зумів розібрати жодної назви по той бік скла, але томи були такі самі принадні, як найапетитніші кусні в ятці м'ясника, а може, навіть принадніші. Лишень подумати: там усередині стільки всього про різні краї далеко від Шотландії, стільки пригод, які можна пережити.

Хлопчик зітхнув, і вікно запотіло від тужливого віддиху.

«Вони не для мене, — знову нагадав він собі. — Не сьогодні».

Якщо його сім'я не могла собі дозволити вдосталь їжі, щоб наситити шлунки, то вже, ясна річ, вони не могли собі дозволити й книжки, щоб наситити Артура розум.

Немов на знак згоди, пролунав різкий стукіт кісточками пальців по той бік скла, що вивело Артура із задуми. Книгарка, з гладким-гладесеньким волоссям, насуплено дивилась на хлопчика, вказуючи жестом, щоб він ішов собі.

Повернувшись на велелюдну вулицю, Артур дещо надумав.

Пригадав, як містер Кребтрі, понурий директор Ньюінгтонської академії, з чийого рота тхнуло скислим молоком, казав Артурові, що з таким гострим розумом, як у хлопчика, можна дечого досягти в цьому світі.

Але перевірити теорію містера Кребтрі Артурові не вдалося, бо він щойно вирішив: наступного тижня не повернеться у свою школу — Ньюінгтонську академію.

Хтось у сім'ї повинен заробляти, а зважаючи на те, що батько працював дедалі менше, такою людиною мав стати Артур. Ця думка сповнювала його жаху та водночас рішучості.

Мабуть, наступного дня треба знов піти в м'ясну крамницю й попросити містера Фрейзера взяти його учнем на роботу. Хлопцеві не дуже до вподоби перспектива цілий день нарізати м'ясо, але це краще, аніж чистити димарі чи (він аж здригнувся) копати могили.

А зараз він потрібен удома, де його чекала мама, щоб почати готувати вечерю.

Обернувшись, Артур мало не наскочив на жінку, яка штовхала візок із немовлям угору схилистим тротуаром.

— Вибачте, мем, — перепросив хлопець.

Утім, здалося, жінка його майже не помітила.

«Дивно», — подумав Артур.

Він придивився уважніше. Жінка була симпатична, але якась ледь напружена, наче їй боліло. Обличчя здавалося блідим місяцем на тлі яскраво-багряної сукні та барвистого букета, який визирав із її портфеля на ремінці, надітого через плече. Сукня вирізнялася в натовпі перехожих, здебільшого вбраних понуро, подекуди в одяг, який вицвів до сірого.

На мить жінка завмерла.

Тієї хвили Артур зауважив три деталі.

По-перше, сукня в жінки зовсім нова.

По-друге, немовля у возику зовсім крихітне, йому щонайбільше два місяці.

По-третє, у жінки *надто* поверхове дихання.

Зненацька її очі блиснули, і вона похилилася вперед, як носик заварника для чаю.

Кинувши свій пакунок баранини, Артур простягнув руки й устиг підхопити жінку, перш ніж та вдарилася б головою об тротуар.

Хлопець був задоволений собою, коли незграбно опустив її долі. Він зчитав сигнали правильно. Щойно вона отямиться, то повернеться додому жива й здорова зі своїм немовлям.

«Немовля!»

Артур повернув голову якраз тієї миті, коли дитя покотилося пологим тротуаром. Він метнувся зупиняти візок, проте запізнився. Схил крутішав, і візок, набираючи прудкості, мчав чимдалі швидше.

Серце в хлопця мало не вискочило з грудей, коли візок, підскачівши на випадковому камінці, стрімко повернув до проїжджої ділянки... де прямісінько на нього мчала карета з четвіркою величезних коней.